C/2024/6865

28.11.2024

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru

Balíček předpisů týkajících se konektivity – digitální sítě a infrastruktura

(stanovisko z vlastní iniciativy)

(C/2024/6865)

Zpravodajka: **Isabel CAÑO AGUILAR**

Spoluzpravodaj: **Maurizio MENSI**

Poradci	Sergio SANTILLÁN (pro zpravodajku) Federico MARINI BALESTRA (pro spoluzpravodaje)
Rozhodnutí plenárního shromáždění	15. 2. 2024
Právní základ	čl. 52 odst. 2 jednacího řádu
Odpovědná sekce	Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost
Přijato v sekci	18. 7. 2024
Přijato na plenárním zasedání	18. 9. 2024
Plenární zasedání č.	590
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	169/0/0

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV zdůrazňuje význam digitální ekonomiky z hlediska hospodářství EU a přínosy interkonektivity pro domácnosti, veřejnou dopravu, zdraví a osobní vztahy.

1.2 EU přijala nová nařízení v oblasti digitální ekonomiky a pozměnila rovněž svou průmyslovou politiku. K tomu, aby bylo možné podpořit toto odvětví, jež má klíčový význam pro sociální a hospodářský pokrok, jsou však nezbytná nová rozhodnutí. Tohoto cíle by měla dosáhnout bílá kniha „Jak zvládnout potřeby Evropy v oblasti digitální infrastruktury?“. V kontextu nového technologického a tržního prostředí je nezbytné zajistit rovné podmínky pro všechny subjekty digitálního ekosystému a rovnocennou ochranu všech spotřebitelů bez ohledu na dodavatele.

1.3 EU čelí řadě výzev:

— v oblasti technologií,

— v oblasti investic – jsou zapotřebí značné a koordinované investice ve výši více než 200 miliard EUR od soukromého i veřejného sektoru,

— je třeba dosáhnout integrovanějšího jednotného trhu v oblasti telekomunikací,

— je nutné odstranit nejednotnost, pokud jde o přístup ke správě rádiového spektra,

— je nezbytné vytvořit regulační rámec, který zaručí rovné podmínky pro digitální operátory,

— je nutné snížit přílišnou závislost na velkých dodavatelích ze třetích zemí,

— je zapotřebí navýšit inovační a průmyslové kapacity v celém telekomunikačním hodnotovém řetězci,

— v oblasti udržitelnosti,

— v oblasti bezpečnosti a odolnosti komunikačních sítí, včetně podmořských kabelů.

1.4 Fragmentace je způsobena nejen tím, že existují různé prováděcí orgány, ale také tím, že jsou v jednotlivých členských státech rozdílným způsobem prováděny směrnice. Proto EHSV navrhuje, aby:

— tam, kde je to možné, byly upřednostňovány právní předpisy ve formě nařízení,

— byla uplatňována zásada jediného orgánu stanovená v evropských předpisech,

— byl urychlen proces certifikace, který může v současné době trvat 12, nebo dokonce až 24 měsíců,

— byla uplatňována zásada země původu namísto vnitrostátního režimu obecného oprávnění,

— byly vydány příslušné pokyny týkající se kvalifikace a regulace použitelné podle evropského kodexu pro elektronické komunikace,

— byly stanoveny realistické lhůty pro odpojení měděné sítě,

— bylo urychleno zavádění sítě nové generace,

— byly harmonizovány předpisy týkající se číslovacích zdrojů.

1.5 EHSV se zasazuje o vytvoření silných subjektů v rámci tržní ekonomiky, které budou podporovat dialog o zaměstnanosti a sociální dialog, v souladu s evropskými hodnotami.

1.6 Další postup. Návrhy EHSV.

— Konektivita. Posílit harmonizaci spektra v Evropě.

— Posílit investice rizikového kapitálu.

— Investovat do infrastruktury, která může podpořit rozsáhlejší využívání umělé inteligence.

— Zabezpečit evropskou kritickou infrastrukturu – kybernetická bezpečnost regulovaných subjektů.

2. **Úvod**

2.1 Digitální technologie mají hluboký dopad na konkurenceschopnost hospodářství EU, neboť posilují účinnost a inovace.

2.2 Vzájemné propojení přináší občanům různé výhody, mezi něž patří mimo jiné:

— bezpečnější a energeticky účinnější pracoviště,

— levnější a čistší veřejná doprava,

— možnost efektivnějších systémů zdravotní péče, bankovních systémů, systémů sociálního zabezpečení a daňových systémů, jakož i možnosti širšího využívání umělé inteligence.

2.3 Aby si EU udržela vedoucí postavení v průmyslu, musí současně získat vedoucí úlohu v klíčových digitálních technologických „vertikálách“, od umělé inteligence po kvantovou výpočetní techniku, mikroelektroniku a virtuální realitu, a zavádět digitální infrastruktury, od kybernetické bezpečnosti a 5G až po cloud computing a data.

2.4 V rámci končícího legislativního cyklu byly zavedeny nové právní předpisy, jako je nařízení o digitálních službách, nařízení o digitálních trzích, akt o umělé inteligenci a nařízení o evropské správě dat. Vedle svých právních předpisů aktualizovala EU v roce 2021 rovněž svou průmyslovou politiku s cílem strukturovat digitální a zelený pilíř, a to prostřednictvím několika iniciativ, zejména významných projektů společného evropského zájmu. Tyto projekty zatím neměly očekávaný dopad.

2.5 Cíle digitální politiky do roku 2030 zahrnují:

— konektivitu: gigabitové připojení pro všechny,

— pokročilé polovodiče: zdvojnásobit podíl EU na celosvětové výrobě,

— data – edge & cloud: 10 000 vysoce zabezpečených a klimaticky neutrálních uzlů na okraji sítě,

— informační technologie: první počítač s kvantovou akcelerací.

3. **Výzvy, s nimiž se EU musí vypořádat**

3.1 Evropská komise a subjekty digitální ekonomiky jsou zajedno, pokud jde o identifikaci četných výzev, které musí Unie překonat:

3.1.1 Technologické výzvy – v důsledku rychlého vývoje v oblasti komunikačních technologií a výpočetní techniky vznikají nové podnikatelské modely a síťové aplikace, které vyžadují kontinuální exponenciální nárůst aktivity v oblasti zpracovávání, ukládání a přenosu dat, ale také zvyšování technologické kapacity.

3.1.2 Investiční potřeby – Evropa potřebuje značné a koordinované investice ve výši více než 200 miliard EUR od soukromého i veřejného sektoru, aby bylo možné zajistit zavedení vysokokapacitních digitálních sítí, které nám pomohou splnit cíle stanovené v politickém programu Digitální dekáda 2030. Má-li úspěšně proběhnout transformace předních telekomunikačních operátorů na poskytovatele síťových a cloudových služeb, budou zapotřebí další rozsáhlé investiční kapacity. Je zapotřebí uvážlivá investiční strategie, která zohlední místní podmínky a hustotu obyvatelstva. Měli bychom se rovněž zabývat potřebou udržovat a modernizovat infrastrukturu. Životnost podmořských kabelů je 25 let, ale neexistuje žádná strategie pro proaktivní řízení životního cyklu.

3.1.3 Regulační rámec EU hrál v posledních 25 letech klíčovou úlohu při podpoře liberalizace a investic. V tomto ohledu by EU a členské státy měly posílit svou schopnost podporovat horizontální spolupráci a výzkum v oblasti technologického vývoje a urychlit postupy prostřednictvím flexibilnější regulace a efektivnějších postupů.

3.1.4 Ve srovnání s ostatními hráči jsou v celé EU široce rozšířeny levné inovativní mobilní a optické sítě. Stávající regulační rámec založený na tzv. investičním žebříku a ustanovení o skončení platnosti regulace je třeba zachovat a v případě potřeby doplnit tak, aby zohledňoval nové služby a subjekty. S ohledem na rozvoj služeb M2M je třeba odstranit případné rozdíly mezi číslovacími plány a režimy udělování povolení jednotlivých členských států. Možným řešením je vytvoření celoevropských režimů speciálně pro tyto služby, které jsou ze své podstaty nadnárodní. Je zásadní, aby byly politické a regulační scénáře, které Komise předložila v bílé knize, urychleně realizovány prostřednictvím konkrétních opatření zaměřených na podporu investic potřebných k dosažení cílů evropské digitální dekády a k udržení kroku s ostatními důležitými světovými ekonomikami. Je tak nutné zajistit, že evropští spotřebitelé nebudou znevýhodněni, pokud jde o dostupnost a kvalitu služeb.

3.1.5 Nejednotnost přístupu ke správě rádiového spektra – dřívější pokusy o zajištění větší koordinace na úrovni EU v oblasti správy spektra nebyly zcela úspěšné a současně byly zjištěny nesrovnalosti a zpoždění v souvislosti s harmonogramem přidělování spektra a zaváděním síťové infrastruktury ve všech členských státech. V tomto ohledu EHSV vítá návrh Komise, který má zajistit lepší harmonizaci uvolňování rádiového spektra pro mobilní služby a udělování souvisejících licencí.

3.1.6 Nerovné podmínky – v kontextu nového technologického a tržního prostředí je nezbytné zajistit rovné podmínky pro všechny subjekty digitálního ekosystému a rovnocennou ochranu všech spotřebitelů bez ohledu na dodavatele. Stávající regulační rámec EU pro sítě a služby elektronických komunikací nezohledňuje skutečnost, že se stírají rozdíly mezi poskytovateli cloudových služeb a poskytovateli telekomunikačních služeb, a nezajišťuje stejná práva a povinnosti pro všechny subjekty a koncové uživatele digitálních sítí, ať už veřejných, či soukromých. Bílá kniha správně popisuje ekosystém, v němž se hranice mezi rolemi jednotlivých subjektů stále více rozostřují a v němž existuje celá škála různých vztahů. Asymetrický režim regulace, kde se na jedné straně nacházejí „tradiční" poskytovatelé elektronických komunikací a na straně druhé poskytovatelé cloudových/digitálních služeb, proto již není ospravedlnitelný. To platí o to více v situacích, kdy jsou digitální trhy a služby velmi koncentrované a kdy má jen několik málo velkých platforem pro automatizaci komunikace (tzv. VLOP – velmi velkých online platforem / strážců přístupu) významnou a pevně ukotvenou tržní sílu a dodává koncovým uživatelům nepostradatelný obsah/aplikace.

EHSV oceňuje skutečnost, že Komise v bílé knize uvádí, že „stabilním základem jakékoli budoucí regulace by nakonec mělo být Evropské prohlášení o digitálních právech a zásadách pro Digitální dekádu", čímž potvrzuje své předsevzetí vypracovat „vhodné rámce, aby všichni účastníci trhu, kteří mají z digitální transformace prospěch, převzali svou sociální odpovědnost a spravedlivým a přiměřeným dílem přispívali k nákladům na veřejné statky, služby a infrastrukturu ku prospěchu všech lidi žijících v EU".

3.1.7 Cloudová centra velkých hráčů jsou často propojena se sítěmi, které podle stávající regulace nemusely být nutně klasifikovány jako veřejné či soukromé, a jsou proto vystaveny regulační nejistotě.

3.1.8 Potřeba větších inovačních a průmyslových kapacit v celém hodnotovém řetězci telekomunikačních služeb – v zájmu zajištění ekonomické bezpečnosti svých síťových infrastruktur by EU mohla podpořit prostředí mezioborového charakteru založené na spolupráci a zlepšit přístup unijních subjektů k financování tím, že bude stimulovat užší koordinaci veřejných a soukromých investičních strategií.

3.1.9 Udržitelnost – odvětví informačních a komunikačních technologií je odpovědné za přibližně 7–9 % celosvětové spotřeby elektřiny, přibližně 3 % celosvětových emisí skleníkových plynů a rostoucí množství elektronického odpadu. Řádně používané digitální technologie mohou svými přínosy své emise vykompenzovat a pomoci snížit celosvětové emise, k tomu jsou však zapotřebí další investice ze strany podnikatelských subjektů.

3.1.10 Bezpečnost – v geopolitickém kontextu vyznačujícím se stále větším napětím a konflikty by kybernetická bezpečnost, bezpečnost a odolnost kritické infrastruktury měly být zajišťovány důvěryhodnými dodavateli, měly by být vyvíjeny bezpečnostní normy pro spojení mezi koncovými body sítě a měla by být zajištěna vyšší úroveň odolnosti a integrace na všech úrovních: pozemní a jiné než pozemní, přístup k páteřním sítím včetně podmořských kabelových infrastruktur.

4. **Potřeba jednotného digitálního trhu**

4.1 EHSV se nedomnívá, že by bylo zapotřebí radikálních změn regulačního rámce v oblasti telekomunikací. Současný model je stále vhodný, pokud jde o otevírání trhů a předcházení tržní koncentraci, která zpravidla poškozuje zákazníky, co se cen a inovací týče.

4.2 Kromě podpory hospodářské soutěže v odvětví vysokorychlostního internetu by se měl regulační rámec zaměřit také na regulatorní úpravu nových aspektů, jako jsou služby M2M / internet věcí, které mají nadnárodní charakter.

4.3 V některých případech by mohlo být nezbytné zajistit přístup ke kmenovým kabelům propojujícím datová centra a propojení mezi těmito kabely, aby se snížily náklady spojené se zřizováním nových cloudových datových center, jež by se mohla stát dalším „úzkým místem". Případná regulace těchto sítí by se měla řídit „tradičním" třístupňovým postupem, který vnitrostátním regulačním orgánům umožňuje pod dohledem Evropské komise stanovit požadavky na nových trzích.

5. **Má-li EU obstát v konkurenci na světových trzích, pokud jde o digitální a technologickou suverenitu, potřebuje kvalitní pracovní místa**

5.1 Od roku 2015 dochází v odvětví telekomunikací k zásadním změnám, co se typů pracovních míst týče. Přechod na nové typy pracovních míst by měl probíhat ve spolupráci s místními zúčastněnými stranami a měly by být v jeho rámci poskytnuty příležitosti k rekvalifikaci a zaručen dostatečný počet pracovníků, díky čemuž bude možné zajistit odvětví infrastruktury digitálních sítí lepší budoucnost.

5.2 Při vytváření nového rámce platného pro všechny digitální aktéry by mohla být uplatněna zásada „stejná služba, stejné pravidlo“. Zjednoduší se tak pravidla, rozšíří oblast působnosti stávajícího rámce a budou uplatňována stejná pravidla na podobné služby, čímž budou zajištěna rovnocenná práva a povinnosti pro všechny subjekty a koncové uživatele digitálních sítí.

5.3 EHSV doporučuje, aby v případě provozovatelů, kteří investují do nových sítí, byla součástí předpisů, které jim ukládají povinnost sdílet své sítě s jinými operátory, možnost smlouvy o pronájmu. Je důležité zajistit spravedlivé rozdělení nákladů mezi provozovatele.

5.4 EHSV se zasazuje o vytvoření silných subjektů v rámci tržní ekonomiky, které budou podporovat dialog o zaměstnanosti a sociální dialog, v souladu s evropskými hodnotami.

6. **Harmonizovat pravidla, zreformovat správu, zjednodušit zprávy**

6.1 Fragmentace je způsobena nejen tím, že existují různé donucovací orgány, ale také tím, že jsou v jednotlivých členských státech rozdílným způsobem prováděny směrnice. Existují dokonce rozdíly v přístupech v rámci jednoho členského státu, v němž jsou pravomoci rozděleny mezi různé regionální orgány. Vzniká tak legislativní labyrint, je nutné si najímat právní experty a dochází ke zpožděním v rámci procesu rozhodování.

6.2 Je proto třeba:

6.2.1 V nejvyšší možné míře upřednostňovat právní předpisy ve formě nařízení.

6.2.2 Uplatňovat zásadu jediného orgánu stanovenou v evropských předpisech.

6.2.3 Urychlit proces certifikace, který může v současné době trvat 12, nebo dokonce až 24 měsíců. V případě možnosti harmonizovat pravidla a náklady spojené s přidělováním spektra. Některé členské státy operátorům přidělují frekvence za velmi vysoké ceny, což může zpomalit investice do nových sítí.

6.2.4 U specifických, více virtuálních a často nadnárodních služeb (např. v případě služeb týkajících se komunikace mezi stroji (M2M) a služeb týkajících se internetu věcí) uplatňovat zásadu země původu namísto vnitrostátního režimu obecného oprávnění.

6.2.5 Vydat pokyny týkající se kvalifikace a právních předpisů použitelných podle evropského kodexu pro elektronické komunikace na soukromé služby/sítě elektronických komunikací a na služby elektronických komunikací, které jsou nezávislé na číslech, ale při identifikaci koncového uživatele číslo stále vyžadují.

6.2.6 Stanovit realistickou lhůtu pro odpojení kovové sítě, a to i s přihlédnutím ke skutečnosti, že v jednotlivých členských státech existují různé geografické a demografické podmínky a různě náročná je také poslední fáze tohoto procesu, v důsledku čehož může být v některých oblastech vhodné povolit na delší dobu používání hybridních technologií (optické vlákno do rozvodné skříně (FTTC), vectoring atd.).

6.2.7 Uložit soubor horizontálních (symetrických) povinností všem zúčastněným stranám vlastnícím civilní infrastruktury, v jejichž rámci lze umístit kabely či antény, a to za účelem urychlení zavádění sítí nové generace (NGN).

6.2.8 Harmonizovat regulaci týkající se číslovacích zdrojů, které jsou v důsledku digitalizace a virtualizace služeb a sítí stále více využívány v přeshraničním styku podnikatelskými uživateli.

7. **Další postup**

7.1 Konektivita – Posílit harmonizaci spektra v Evropě:

— Členské státy a Komise by měly zlepšit koordinaci závazných rozhodnutí na evropské úrovni, aby se posílil dopad soukromých investic.

— Jednotným způsobem v celé EU provést ambiciózní akt o gigabitové infrastruktuře, v jehož rámci bude zajištěn snadný přístup k veřejné infrastruktuře a zavedeno jednotné kontaktní místo v každém členském státě.

— Vypracovat jednoznačné pokyny týkající se dodržování předpisů, pokud jde o specializované služby podle nařízení o otevřeném internetu.

7.2 Uvolnit investice rizikového kapitálu:

7.2.1 Urychlit vytváření nástrojů pro investice v rámci pozdních fází. Přechod na společný soubor unijních pravidel pro všechny vnitrostátní kapitálové trhy, který je třeba podpořit intenzivnější spoluprací mezi místními orgány a orgány EU.

7.3 Posílit výzkum v oblasti inteligentních sítí a snížit latenci:

7.3.1 Obzvláště zranitelné vůči latenci v digitálních sítích jsou zdravotnické prostředky a vzdálená diagnostika. Schopnost zlepšit zdravotní diagnostiku v odlehlých oblastech a možnosti využít podpory umělé inteligence v této oblasti do značné míry závisí na rychlé a spolehlivé infrastruktuře digitálních sítí.

7.3.2 Inteligentní sítě mohou snížit emise, vytvořit energeticky účinnější pracoviště a domácnosti a nabídnout dynamický způsob, jak optimalizovat veřejnou dopravu dle zátěže.

7.3.3 Řídit se zásadou, že zprávy by měly být podávány pouze jednou, kterou schválila Komise, přičemž tyto zprávy by se měly podávat jednomu orgánu, který k tomu bude určen.

7.4 Ekonomika založená na datech:

— Vyjasnit, že dle nařízení o datech podniky v tomto smyslu podléhají jednomu vedoucímu příslušnému orgánu.

— Uznat přednost nařízení o datech jako rámce upravujícího sdílení dat mezi podniky a veřejnou správou pro účely oficiálních statistik v EU.

— Pokud jde o oblast zdravotní péče, zajistit harmonizovaný rámec pro zdravotní data, ochranu údajů a soukromí, včetně souladu a soudržnosti mezi obecným nařízením o ochraně osobních údajů (GDPR) a budoucím evropským prostorem pro zdravotní data (EHDS).

7.5 Zabezpečit evropskou kritickou infrastrukturu – kybernetická bezpečnost regulovaných subjektů:

— Vydat pokyny objasňující vzájemný vztah mezi směrnicí o bezpečnosti sítí a informací 2 (NIS 2) a aktem o kybernetické odolnosti, pokud jde o služby zpracování dat na dálku.

— Řídit se zásadou, že zprávy by měly být podávány pouze jednou, kterou schválila Komise, přičemž tyto zprávy by se měly podávat jednomu orgánu, který k tomu bude určen.

— Zajistit konsolidaci subjektů v oblasti kybernetické bezpečnosti v zájmu zvýšení provozní efektivity a účinnější podporu odolnosti kritické infrastruktury, například energetických sítí.

— Vyjednat jasný časový plán vývoje a schvalování systémů certifikace EU a zajistit, aby tyto systémy byly strukturovány výhradně na základě technických ochranných opatření v oblasti kybernetické bezpečnosti.

7.6 Harmonizovat softwarové komunikační protokoly.

7.7 Stanovit určité základní požadavky na veškerý komunikační software – např. všechny přenosy údajů by měly být šifrovány.

7.8 Zadávání veřejných zakázek v oblasti digitálních služeb:

7.8.1 Přeměnit směrnici o zadávání veřejných zakázek v nařízení a prosazovat harmonizovaná kritéria pro zadávání zakázek s tím, že kybernetická bezpečnost a udržitelnost by měly mít stejnou důležitost jako cena. V krátkodobém horizontu vydat podle této směrnice pokyny pro nákup softwaru.

V Bruselu dne 18. září 2024.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Oliver RÖPKE